

Stručne preporuke i standardi za narodne biblioteke 2018 - 2028

Breda Karun
Gradska biblioteka Kranj

-
- ▶ Radna grupa, nominirana od Ministarstva kulture
  - ▶ Sastav grupe: predstavnici Nacionalne i narodnih biblioteka, Fakulteta za bibliotekarstvo, udruženja bibliotekara
  - ▶ Nastajanje od 2016-2018
  - ▶ Javna rasprava u stručnoj zajednici – jednoglasna podrška
  - ▶ Kasnije dodani osnovni kvantitativni normativi

Kako dalje?

- ▶ U decembru prezentacije u 10 regionalnih biblioteka za sve bibliotekare
- ▶ U martu 2019: akcioni plan– radionica sa regionalnim bibliotekarima
- ▶ U maju 2019: radionice za izradu akcionog plana u svih 10 regija.
- ▶ Preporuke se izdaju u knjizi.
- ▶ Preporuke su osnova za pripremu Pravilnika o bibliotečkoj delatnosti kao javnoj službi

Tri pretpostavke

---

1. Nadgrađuje standarde iz 2005. Poštuje se ono što je bilo do sada razradjeno i proširi se onim što nije uspelo zaživeti u praksi.
2. Gradi se na **pro-aktivnoj** narodnoj biblioteci koja univerzalno dogovorenu misiju ostvaruje prema **potrebama lokalne zajednice**.
3. Oblikuje se takve razvojno orijentirane preporuke, koje će narodne biblioteke dovesti do porasta kvalitete usluga i toga da se drugim načinima i metodama **prati uspešnosti** njihovog delovanja.

Principi izvrsnosti upravljanja biblioteka

Upravljanje je proces, koji povezuje odvojena područja u celinu. Četiri funkcije su prepletene medju sobom, teku uspooredno u odnosu jedna na drugu i od vođe zahtevaju stalnu koordinaciju.

- ▶ Planiranje
- ▶ Organizacija
- ▶ Vođenje
- ▶ Nadzor

Strateško planiranje

- ▶ Analiza lokalne zajednice, ne starija od 5 godina
- ▶ Mreža biblioteka na osnovu jednakog dostupa do usluga za sve stanovnike (ogranci, bibliobus , mobilne zbirke, dostava građe na domove). Kriteriji:
  - ▶ Ogranci u naseljima sa najmanje 1500 stanovnika
  - ▶ U gradovima sa najmanje 30.000 stanovnika – odaljenost svih do najbliže biblioteke 1.500 m.
- ▶ Otvorenost biblioteke u terminu koji najviše odgovara većini stanovnika
- ▶ Zgrada i prostori. 1.200m² na 10.000 stanovnika
- ▶ Tehnološka oprema.

Analiza lokalne zajednice

---

1. Profil biblioteke (mreža, prostori, funkcije, zbirka, osoblje, korištenje, partneri, statistički trendovi itd.)
2. Mišljenje korisnika i stanovnika (predlogi, ankete, istraživanja, fokusne grupe, upitnici itd.)
3. Profil lokalne zajednice (socialni faktori, način života i interesi, formalne i neformalne grupe, organizacije, promene u lokalnoj zajednici)
4. Prioritete lokalne zajednice (strateški nacrti opština...)
5. Pregled vanjskog okruženja. Trendovi na socijalno, kulturnom, tehnološkom, ekonomskom, političkom području, nevladine organizacije.

Analiza lokalne zajednice

Sabrane podatke vodstvo biblioteke proceni prema četiri aspekta:

- ▶ Aktivnosti koje biblioteka izvršava dobro i aktivnosti koje bi mogla poboljšati
- ▶ Karakteristike zajednice, koje biblioteka podržava, i one kojim bi morala obratiti više pažnje
- ▶ Faktori u spoljnom okruženju, koji pomaže biblioteci u realizaciji njene misije i oni koji je sprečavaju
- ▶ Promene u zajednici, koje biblioteka želi iskoristiti i one koje joj predstavljaju barijeru.

Planiranje bibliotečkih politika

- ▶ Upravljanje zbirkama
- ▶ Upravljanje odnosa s članovima i drugim korisnicima usluga
- ▶ Upravljanje znanjem u organizaciji i profesionalni razvoj zaposlenih
- ▶ Upravljanje zagovaranjem (advocacy)
- ▶ Područje obaveštavanja i komuniciranja biblioteke
- ▶ Upravljanje partnerstvom u bibliotečnom sistemu i lokalno/nacionalno

Organizacija, vođenje, kontrola

- ▶ Organizacija: odgovarajuća unutarnja organizacijska struktura biblioteke. Podržava koncept pro aktivne biblioteke i omogućava brzi odaziv na potrebe lokalne zajednice.
- ▶ Vođenje: Delovanje pojedinca koje utiče na stručno delovanje drugog pojedinca. Odnos između vođe i vođenog.
  - ▶ Organizacijska kultura. Sistem bazičnih vrednosti, normi i pravila ponašanja u organizaciji, poslovne etike, odnosa među zaposlenim, odnosa vođa i zaposlenih, odnosa sa korisnicima, odnosa sa poslovnom okolinom i odnosa sa poslovnim partnerima
  - ▶ Autentično vođenje. Slog vođenja, čija namjera jest stvaranje okruženja i prilike za osobnu identifikaciju sa smislom i identitetom organizacije
- ▶ Kontrola.
  - ▶ Praćenje izvedbe nacrta. Otkrivanje odstupanja od zamišljenog, traženje uzroka za odstupe i primanje akcija za ostvarenje nacrta ili promene nacrta. Merenje i evalvacija.

Uloge biblioteke

Ciljna usmjerenost delatnosti biblioteke, koja popisuje šta biblioteka radi ili nudi s namerom zadovoljavanja identificiranih potreba lokalne zajednice. Konkretizacija uloga je strateški nacrt.

- ▶ Razvoj predbralne pismenosti
- ▶ Kultura čitanja i bralna pismenost dece/tinejđera/odraslih
- ▶ Stecanje znanja
- ▶ Informacijsko i kompjutersko opismenjivanje
- ▶ Uključivanje u društvo
- ▶ Zavičajna delatnost
- ▶ Informacijsko središte lokalne zajednice
- ▶ Informiranje o javnim temama i praćenje aktualnog događanja u društvu
- ▶ Promocija povezivanja i sudjelovanja kulture i stvaralaštva u lokalnoj zajednici

Procena učinka delovanja biblioteke

- ▶ Težište procene uspešnosti biblioteke se promeni od određivanja broja korisnika, i broja izvedenih aktivnosti na procenu koristi za pojedinca i zajednicu.
- ▶ Kvantitativne meritve ne pokažu:
  - ▶ Šta se dogodi sa knjigama, koje su posuđene
  - ▶ Što rade korisnici sa znanjem kojeg su pridobili na nekom kursu u biblioteci
  - ▶ Šta rade korisnici, koje ne registramo, na primer čitaju časopise, pregleduju knjige, sretnu se s prijateljima, dođu na neku priredbu ili samo provode vreme u mirnoj atmosferi biblioteke.
  - ▶ Dali se je zbog posete biblioteci života pojedinca ili društva poboljšao

Promene

- ▶ Promena percepcije i osećaja poedinca. Na primer promena percepcije odnosa do jednog predstavnika neke etnične grupe može voditi do promene odnosa do etnične grupe kao celine.
- ▶ Promena u odnosu ili vrednostima.
- ▶ Dobijanje znanja i veština. Znanje znači razumevanje neke ideje, a veština znači praktičnu upotrebu znanja.
- ▶ Promena u ponašanju poedinca, što znači drugačije postupanje u različitim situacijama i van biblioteke.

Okrenimo se od sebe ka korisnicima / zajednici

(from collection to connection)

